

Mn. Ramon Muntanyola i Llorach

Pessebres

Extret del capítol amb el mateix nom
del llibre *Infants, ocells i nadales*

CisterBooks

Col·lecció CisterBooks - 4

Director de la col·lecció: Josep M Rovira i Valls

CULTURA i PAISATGE
A LA RUTA DEL CISTER

PESEBRES

Per Mn. Ramon Muntanyola i Llorach

Extret del capítol amb el mateix nom del llibre *Infants, ocells i nadales*.

Rué, Sebastià; Muntanyola, Ramon; i Català Gomis, Anton. (1967)
Pessebres. *Infants, ocells i nadales*, 15. Valls: Gràfiques Moncunill.

Dibuix de la coberta d'Anton Català Gomis, 1966

© Josep M Vallès i Martí

© Hereus de Ramon Muntanyola i Llorach

© Hereus d'Anton Català Gomis

© D'aquesta edició: Cultura i Paisatge a la Ruta del Cister

Edita: Cultura i Paisatge

Disseny i maquetació: TGD - Ideastudi

Edició digital. Tots els drets reservats.

Editat a Catalunya, el mes de desembre de 2018

<http://www.culturaipaisatge.cat/>

Pessebres

Extret del capítol amb el mateix nom
del llibre *Infants, ocells i nadales*

per
Mn. Ramon Muntanyola
i Llorach

CisterBooks

Index

Pessebres. <i>Per Josep M. Vallès i Martí</i>	7
Muntanyes de suro	9
Figuretes de fang.....	10
Imatges sagrades	11
Paisatge interior	12
Pessebre eucarístic	13

Pessebres. Per Josep M. Vallès i Martí

Qui més qui menys ha dit un vers, damunt de la cadira, el dia de Nadal. Pot passar, però que tot i conèixer-los a bastament, no tothom sàpiga que moltes de les nadales més populars les va escriure Ramon Muntanyola. El sacerdot poeta nascut a l'Espluga de Francolí el 1917.

En la celebració del centenari del seu naixement, se celebraren un seguit d'actes entranyables. La seva obra poètica hi va tenir un protagonisme important. Es va publicar *Dia vindrà*, antologia poètica a cura de Joan M. Pujals.

Però ara i aquí parlarem del Nadal. Muntanyola quan escrivia poemes de caràcter religiós, tenia una especial predilecció pel pessebre. El seu conjunt de cinc poemes sota aquest nom, inclosos en el poemari *Infants, ocells i nadales* és la viva enyorança d'una infància viscuda a cavall de l'Espluga i Cervià. El poemari dedicat a les figures de fang i la representació simbòlica del naixement de l'Infant Jesús, és el culte a una tradició nostrada explicada amb un llenguatge proper, senzill, encantador... La primera edició fou publicada el 1948, per Torrell de Reus.

Però es donà, al cap dels anys una circumstància especialíssima. Tres amics: Muntanyola, Sebastià Rué i Antoni Català Gomis uniren els seus esforços per fer més visible aquells textos.

Mossèn Sebastià Rué i Gené (1916-1975) era fill de Cervià de les Garrigues, del mateix poble on era oriünd el pare de Muntanyola, amics d'infantesa. El 1949 va ser nomenat capellà de la Casa de la Caritat i del Santuari del Lledó de Valls. Exercí com a organista de Sant Joan i la seva passió per la música el portà a musicar les nadales de Muntanyola. Rué va saber copsar la senzillesa d'aquells versos, amollant-se a l'estructura de les rimes. La tendresa que Muntanyola expressa és respectada per la calidesa de les notes compostes per mossèn Rué.

L'altre amic en qüestió Anton Català Gomis (Alcover, 1911 - Barcelona, 1970) amb 19 anys es traslladà a Barcelona a estudiar a l'Escola de Llotja.

Destacà com a pintor muralista i una de les seves facetes importants fou la xilografia. Així tenim el 1967, la publicació d'un llibre amb el mateix títol d'*Infants, ocells i nadales*, (Valls, Gràfiques Moncunill) fruit de la cooperació dels tres amics. Les xilografies de Català Gomis expressen l'espiritualitat que acompanya la solfa i la lletra d'aquell recull de poemes.

Si les notes musicals han d'estar en sintonia amb les rimes poètiques, els gravats al boix han de ser també un treball depurat. Si els versos de Muntanyola són per si mateixos la imatge d'uns records viscuts, la música i els boixos acompanyen amb exquisidesa aquella edició.

L'esperit clerical de Muntanyola i Rué trobà en Català Gomis el mirall per detallar en el seu art unes imatges inspirades en el sentit més pregon del Nadal.

En records de tots tres fem nostres aquests *Pessebres*. Pugem a la cadira i recuperem la nostra infantesa. *Infants, ocells i nadales* encarna l'esperit nadalenc que porta pau a les nostres llars.

Bon Nadal!

Muntanyes de suro

Jo tinc un pessebre
de suro i cartró,
d'arena i de molsa,
de boixos i arboç,
d'estrelles pintades
-llauna i borrhissol-,
Rieres de vidre
I arbrets de bastó,
Camins fets de cendra,
Pendissos de roc,
Muntanyes nevades
-farina i candor-.
Jo tinc un pessebre.
Per mi és el millor.

Figuretes de fang

Jo tinc un pessebre
petit i lluent,
de suro i de molsa,
tot blanc de tants bens.

Figures i cases
d'argila i paper,
corrals amb gallines,
dos bous i un pagès.

Tres dones que renten
amb l'aigua d'un rec,
i un altre que fila
i un vell que té fred.

Pastors que s'admiren
i ignoren per què,
i uns àngels que canten
d'un núvol encès.

Jo tinc un pessebre
bonic com cap més.

Imatges sagrades

Jo tinc un pessebre
tot il·luminat
amb una Establia
que sembla un altar.
L'Infant, entre palles,
té estels a l'esguard.
Maria se'l mira.
Josep ha plorat.
Ambdós l'acaronen
(Jesús somriurà),
i el bou i la mula
l'adoren postrats.
Dempeus, un arcàngel
vigila el Portal.
Ve un home que porta
L'ofrena d'un xai.
I altres pastors vénen,
i els tres reis vindran
obeint l'estrella
pels camins gebrats.
Jo tinc un pessebre
Tot il.luminat

Paisatge interior

Jo tinc un pessebre
vivent, en el pit.
Amb gebre a la plana,
amb neu en els cims,
amb fonts i rieres
saltant pel pendís,
amb fruites als arbres,
amb sol als camins,
pastors i ramades,
infants i ocellics.

Jo tinc un pessebre
on neix Jesucrist,
on canten els àngels
i llencen confits,
on plouen estrelles
la llum, a gotims,
i adoren els homes
el fill de Déu Viu.
(Si el Nin s'hi gronxola,
El cor no és mai trist).
Jo tinc un pessebre
vivent, en el pit.

Pessebre eucarístic

Jo tinc un pessebre
-combrego- nevat,
amb àngels i estrelles,
pastors i ramats,
tot ell un retaule,
la Cova un altar...
presents i nadales
als peus de l'Infant.

Jo tinc un pessebre
(tostemps és Nadal):
Betlem eucarístic,
La casa del pa.
Conserva'l, cada hora,
llucent i nevat,
Jesús – Hòstia blanca-
nascut en la llar

Xilografies acolorides d'Anton Catalá Gomis